गर्भम्, गावः, वत्सम्, मृजन्ति, पृच्यते, सखायः, विव्याच, पुनर्, रिणन्ति and रथम् (the final म् of ईम् then being dropped). E. अनु-अचर and सन्धि.

अन्वग्भावम् Tatpur. ind. Favourably or friendly disposed; e. g. नामग्राहं कपिभिरशनैः स्तूयमानः समन्तादन्वग्भावं रघुवृषभयोर्वानरेन्द्रो विराजन् ..... किष्किन्धाद्रिं न्यविशत. (The same meaning may be expressed also by अन्वग्भूय or अन्वग्भूत्वा; but in neither case these words mean 'after'.) E. अन्वक् and भावम् (भू, krit aff. णमुल्).

अन्वच् Tatpur. m. f. n. (-न्वङ्-नूची-न्वक्; न्वञ्चम्-नूचीम्-न्वक्; नूचा-नूच्या-नूचा &c.; du. न्वञ्ची-नूच्यौ-नूची; plur. -न्वञ्चः-नूच्यः-न्वञ्चि; नूचः-नूचीः-न्वञ्चि &c.) [1] Following; अनूचि (loc. sing.), behind, from behind; e. g. आगच्छतो ऽनूचि गजस्य घण्टयोः स्वनं समाकर्ण्य समाकुलाङ्गनाः &c. (comm. अनूचि पृष्ठदेशे). [2] (ved.) Going along or lengthwise; as opposed to उदच् and तिर्यच् qq. vv. — The neuter अन्वक् is used as adv. and assumes in conjunction with भूत्वा or in composition with भूय and भावम् (see अन्वग्भावम्) the meaning of 'friendly or favourably disposed'. [Páṅini, in the rule III. 4. 64. makes uses of the form अन्वचि which has the value there of a locat. of अन्वच्; Patanjali blames him for this liberty: अयुक्तो ऽयं निर्देशः। अनूचीति भवितव्यम्। सौत्रो ऽयं निर्देशः।. But as Páṅini expresses himself in a similar manner when speaking of तिर्यच् III. 4. 60. 'तिर्यच्यपवर्गे' — when he incurs a like remark from Patanjali —, it is perhaps more just to say that he did not intend to speak in these rules of the declinable अन्वच् and तिर्यच्, but of their neuters become indeclinable; and that, his method requiring in these rules the locative of the mentioned words, अन्वचि and तिर्यचि were less objectionable than अन्वकि and तिर्यकि, while अनूचि and तिरश्चि, as suggested by Patanjali, would not have necessarily conveyed the notion of indeclinable words.] E. अच् with अनु, krit aff. क्विन्.

अन्वध्यायम् Avyayíbh. [1] Chapter for chapter. [2] According to, or conformably to, the chapters (esp. of the vaidik writings), e. g. (in Látyáyana's Kalpasútras) अन्वध्यायमपवादनिशामनम् (comm. अध्यायमनु अन्वध्यायम्। अन्वध्यायमपवादो निशामयितव्यः। अन्वध्यायं न्याय्यानां छन्दोदैवतसामान्तानामपवादः). [3] In the vaidik language; used in this sense by Yáska in contradistinction from भाषायाम् 'in the classical idiom'. E. अनु and अध्याय.

अन्वय Tatpur. m. (-यः) [1] Connexion, association; e. g. दिग्व्यापिनीर्लोचनलोभनीया मृजान्वयाः स्नेहमिव स्रवन्तीः। ऋज्वायताः शस्त्रविशेषपङ्क्तीस्तुतोष पश्यन्वितृणान्तराला: (comm. मृजा शुद्धिः .... तया अन्वयो ऽनुगमो यासां शुद्ध्यनुगता इत्यर्थः). [2] Retinue, attendance; e. g. का त्वमेकाकिनी भीरु निरन्वयजने वने (comm. निरन्वया निरनुगमा जना यस्मिन्वने). [3] Family, race, lineage (in general); e. g. अन्वयादिविभिन्नानां यथा सख्यमनीप्सितम् &c. Comp. अन्ववाय. [4] The male descendants (in contradistinction from the female succession); e. g. मातुर्दुहितरः शेषमृणात्ताभ्य ऋते ऽन्वयः (scil. विभजेरन्नृक्थम्; comm. अन्वयः पुत्रादिः, or accord. to another comm. अन्वयपदेन पुत्राणामधिकारः). [5 a.] *Logical* connexion (esp. of words); e. g. अर्पणं स्वस्य वाक्यार्थे परस्यान्वयसिद्धये। उपलक्षणहेतुत्वादेषा लक्षणलक्षणा; also with a noun in the instrum.; e. g. शङ्कां मा कृथा इति पूर्वेणान्वयः (the words of the verse Bhaṭṭik. 1. 22. being logically connected with शङ्कां &c. of the preceding verse); more seldom with a word in the locative, e. g. in a comm. on the Vedánta Sútra 'वाक्यान्वयात्' which is explained: एतावदरे खल्वमृतत्वम्। इत्युपसंहारेणास्य वाक्यस्य ब्रह्मण्यन्वयात्. [b.] *Grammatical* connexion of the words in a sentence, grammatical construction of a sentence; in this sense very frequently used in the commentaries, in the same manner as संबन्ध. Sometimes the two latter meanings will coincide, e. g. (in a Mímánsá-discussion on the question: whether the bearing of a passage is conveyed by the words of a sentence or not, when the wrong thesis, that it is not, is thus refuted:) मैवम्। अन्वये शेषशेषिभावस्यान्तर्भावात्। न हि गुणप्रधानभावमन्तरेणान्वयः संभवति। द्वयोर्गुणयोः परस्पराकाङ्क्षारहितत्वेनान्वययोग्यत्वाभावात्। एवं द्वयोः प्रधानयोरपि। अतो व्युत्पत्तिसंभवात्क्रियाकारकतदन्वयो यथा शाब्दः। तथा तदन्वयान्तर्गतः शेषशेषिभावो ऽपि शाब्दः।. [6] (In Philosophy, esp. in the Nyáya and Vaiśeshika, and in scientific language in general.) [a.] Logical consequence; e. g. in a comm. on a Yoga Sútra न हि क्वचिदपि क्लेशानां विपर्ययान्वयनिरपेक्षरूपाणां स्वरूपमुपलभ्यते; or in the Yoga Sútra: स्थूलस्वरूपसूक्ष्मान्वयार्थवत्त्वसंयमाद्भूतजयः, where the word अन्वय is explained: ख्यातिक्रियास्थितिशीलागुणाः कार्यस्वभावानुपातिनो अन्वयशब्देनोक्ताः; or in another Yoga Sútra: ग्रहणस्वरूपास्मितान्वयार्थवत्त्वसंयमादिन्द्रियजयः, where it has the same meaning. [b.] Logical continuance; in this sense the word is opposed to व्यतिरेक 'logical discontinuance' and occurs, for the most part, either combined with the latter to a Dwandwa (see also अन्वयव्यतिरेक), or in reference to it. Again the general notion of '*logical continuance* and *discontinuance*' becomes modified [aa.] when applied to the notion of genus, into to the notion of *species* and *variety;* e. g. in a Mímánsá discussion: नन्वानन्त्यव्यभिचाराभ्यां न व्यक्तौ व्युत्पत्तिः संभवति। अनन्ता हि गोव्यक्तयः .....। शुक्लव्यक्तौ व्युत्पन्नो गोशब्दः कृष्णव्यक्तौ प्रयुज्यमानः स्वार्थं व्यभिचरेत् ..... इति प्राप्ते ब्रूमः। अन्वयव्यतिरेकाभ्यामाकृतेः शक्तिग्रहणनिमित्तत्वाच्छब्दार्थत्वं तस्या एवोचितम्।; or: अन्वयव्यतिरेकाभ्यां जातिवाचित्वात्; [bb.] when applied to the notion of subject and predicate or to syllogizing in general, this term expresses *congruity* and *disparity, consecutiveness* and *exception* (deviation), or *affirmation* and *negation;* e. g. काव्यस्वरूपत्वेनाभिमतयोः शब्दार्थयोः रसो ऽस्ति न वा। नास्ति चेत्। गुणवत्त्वमपि नास्ति। गुणानां तदन्वयव्यतिरेकानुविधायित्वात्। (also in this sense in a verse of the Rájataraṅgiṇí: स्वदेशो ऽयं विदेशो ऽयमिति बुद्धेः प्रवर्तकः अन्वयव्यतिरेकाभ्यां स्थित्यभ्यासः शरीरिणाम्; or of the Bhágav. Puráṅa: एतावदेव जिज्ञास्यं तत्त्वजिज्ञासुनात्मनः। अन्वयव्यतिरेकाभ्यां यत्स्यात्सर्वत्र सर्वदा); and comp. केवलान्वयिन्, केवलव्यतिरेकिन्, अन्वयव्यतिरेकिन्, अन्वयव्याप्ति, व्यतिरेकव्याप्ति. [cc.] when applied to the notion of law, it expresses *rule* and *exception*, or *positive* and *negative clause;* e. g. अन्योदर्यः .... संसृष्टी धनं हरेन्न पुनरन्योदर्यो धनं हरेदसंसृष्टी। अनेनान्वयव्यतिरेकाभ्यामन्योदर्यस्य संसृष्टित्वं धनग्रहणे कारणमुक्तम्. — E. इ (इण्) with अनु, krit aff. अच्.

अन्वयज्ञ Tatpur. m. (-ज्ञः) A genealogist. E. अन्वय and ज्ञ.

अन्वयवत् ind. In connexion with, in the presence of. (This word occurs Manu 8. 332. and is explained 'समक्षम्' by